

سخنگوی شورای نگهبان با اشاره به اظهارات برخی مسئولان در مورد اعتراض‌های اخیر

اگر اظهارات افراد بر خلاف قانون باشد در بررسی صلاحیت‌ها به آنها رسیدگی می‌کنیم

اعتراضات و واکنش‌های عمومی نسبت به مرگ مهسا امینی، دختر ۲۲ساله‌ سنندجی همچنان ادامه دارد...

صفحه ۳

سرمقاله

تعارض و خشم

کیومرث اشترینان

ما در میانه تعارض و تناقضیسم. از سویی همجه برنام‌ریزی‌شده‌ای جهانی به راه افتاده است که سرانگشت سازمان‌های جاسوسی و رسانه‌های قدرت‌های خارجی در آن هودیاست که تمام‌قد به میدان آمده‌اند و جوانان و نوجوانان و هنرمندان و ورزشکارانی را تهییج و ترغیب و تهدید کرده و می‌کنند. از سوی دیگر نشیندن صدای بسیاری از طبقات و جوانان «خشم» بسیاری را برانگیخته است. این خشم سبب شده است که راست را دروغ و دروغ را راست بیندارند، نیت‌های سوء دشمنان را حسن‌نیت و نیکخواهی‌ها را پلیدی بدانند. خشم سبب می‌شود که میل به این داشته باشیم که از طرف مقابل خود جز خشونت و پلیدی نبینیم. گویی برای خشم خود در پی توجیه می‌گردیم. می‌خواهیم آتش خشم خود را بیشتر شعله‌ور کنیم تا تحقیری را که کشیده‌ایم. در آتش این کینه بسوزانیم؛ در این میان، این جوانان و نوجوانان‌اند که قربانی این‌ کینه‌توزی‌هایند. من در مقاله‌ای که اخیرا در رسانه‌ها منتشر شد، به تفصیل اثرات نفهمیدن و نشیندن مقامات سیاسی و رسانه‌ای را بر پیدایی این اعتراضات بیان کرده‌ام. اما اینجا در پی آنم که بگویم ما در این تناقض و تعارض گرفتاریم. از سویی نمی‌خواهیم و نباید به این راضی باشیم که کشور در گرداب آشوب و بلوا و ناآرامی گرفتار شود و از سویی نمی‌توانیم این حجم از بی‌اعتنایی به خواست‌ها و مطالبات جوانان را نادیده بگیریم. از سویی همگی می‌دانیم که تقریبا در همه مرزها تحریکات علیه ما جدی است و هرگونه آشوبی در این زمان به فلان قدرت‌های خارجی است. از سوی دیگر به طرز حیرت‌آوری مواجه هستیم با، «نشیندن» و «ندیدن» در حوزه مدیریت. این هر دو سوی تناقض، یکدیگر را تقویت می‌کنند و امنیت همه را در معرض خطر قرار می‌دهد. کلید اصلی «خشم» در همین نشیندن و ندیدن است. با جریان رسانه‌ای آپوزیسیونی مواجهیم که با فشار بر فعالان هنری و ورزشی از آنان می‌خواهد اعلام موضع کنند و مرگ بر فلان و بهمان بگویند. این، خود نمادی از دیکتاتوری و تمامیت‌خواهی است که از افرادی که ای‌بسا هیچ تمایلی به امور سیاسی نداشته باشند، به زور بخواهیم که اعلام موضع کنند. این تفتیش عقاید است که اتفاقا از سوی کسانی انجام می‌شود که برای دیکتاتوری مرگ می‌جویند. کسانی که باوجود زندگی در غرب حداقل‌هایی از رفتار دموکراتیک و «اخلاق لیبرالی» را هم درک نکرده‌اند و دست فاشیست‌های جهان سوم را از پشت بسته‌اند. هرکس که به تندی و خشم و خشونت آنان رفتار نکند، «وسط‌باز» معرفی می‌شود. «وسط‌باز» یک شعار فاشیستی است. طرفی گفته بود صد سال پیش در مینی‌سوس قم به تهران با جمعی از بازاریان همسفر بودم. در آن میان کسی بود که دانما می‌خواست صلوات بفرستید و نقاشی می‌کرد بلند و بلندتر. همگی با فشار بر کلوی خود بلند بلندتر صلوات می‌فرستادند که مبادا فردا در بازار به تهمت زدندیق رانده نشوند. همان حکایت جامعه سنتی در فضای مجازی تکرار می‌شود و تو باید با صدای بلند مطابق میل آنان اعلام موضع کنی والا با تحقیر و تهدید مواجه می‌شوی. من به اندازه کافی حکومت خودمان را در مقالات دیگرم ناوخته‌ام و اینکه قطره‌قطره خشم، طرد و تحقیر را بر جوانان و نیروهای سیاسی خورانده است. همین خشم سبب شده که توطئه‌های سازمان‌های جاسوسی را نبینیم، عملیات تخریبی رسانه‌ای را نبینیم، معیارهای دوگانه غربیان را در قتل خاشقچی یا ابوعاقله خیرنکار فلسطینی و سکوت معنادار برخی از قدرت‌های غربی‌ی را در آن نبینیم. تحریک و تشویق به خشونت از سوی رسانه‌های خارجی را نبینیم. مدیدن در آتش کینه و دشمنی را نبینیم و بلکه به همه اینها رضایت دهیم. به نظرم بر ماست که همواره بر اصلاح رفتار تأکید کنیم و همیشه به یکدیگر اخلاق سیاسی و اصول ارزشی را ترویج کنیم؛ به‌ویژه اگر جوانان طرف ما باشند. اگر از هم‌انگون چنین نکنیم رفتارهای غیراخلاقی در کنش سیاسی جوانان نهادینه خواهد شد. اگر شعراهای مشمنزکننده از سوی بخش اندکی از دانشجویان در دانشگاه شریف قم این «خشم» را هم ندارند، هنوز نتواند دریا بد که برای هولناک در حرکت دانشجویی عمیق‌تر خواهد شد و دانیم، کدام خواهد یافت؛ هرچند این‌گونه شعراها ناشی از خشم باشد.

«جنگِ خشم» از طریق رسانه‌ها دامن زده می‌شود. این خشم ناشی از زخمی عمیق است که در مواقع بحرانی همه اختلاف‌نظرهای سیاسی را تحت‌الشعاع خود قرار می‌دهد و جامعه را به‌شدت دوقطبی می‌کند و همه افکار، آرا، اندیشه‌ها، اندیشمندان و متفکران را می‌سوزاند. پرسش مهم این است که چگونه می‌توان از این خشم کاست؟ آن‌کس که قدرتمندتر است (یعنی حکومت) بیش از دیگران مسئول است که ازخودگذشتگی نشان دهد و تلاش خود را برای زودون این خشم به کار بُرد. متأسفانه آنچه حیرت‌آور است، این است که از سوی دولت‌مردان هنوز ابعاد این موضوع درک نشده و به نظر می‌آید که ظرفیت و توان فهم این «خشم» را هم ندارند. هنوز نتواند دریا بد که برای کسب اعتماد باید به قربانی‌کردن متخلفان بپردازد، رسیدگی ملی به حوادث ملی را توسط نیروهای معتمد به انجام رساند، صدای معترضان را در رسانه ملی بازتاب دهد و گرایش‌های گوناگون از اندیشمندان را در رسانه ملی میدان دهد. ظرفیت خشمی که در وقایع اخیر آزاد شد، می‌تواند خطری برای «امنیت ملی» و «حیثیت ایرانیان» در سراسر جهان باشد. **ادامه در صفحه ۵**

یکشنبه ۱۷ مهر ۱۴۰۱ • ۱۲ ربیع‌الاول ۱۴۴۴ • ۹ اکتبر ۲۰۲۲ • سال بیستم • شماره ۴۳۸۹ • ۱۲ صفحه • ۱۰۰۰ تومان

پیام تسلیت مقام معظم رهبری در پی درگذشت سیدرضا مؤید

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در پیامی درگذشت شاعر آئینی با اخلاص آقای سیدرضا مؤید را تسلیت گفتند. به گزارش ایسنا، متن پیام رهبر انقلاب اسلامی به این شرح است:

بسم‌الله الرحمن الرحیم

درگذشت شاعر آئینی با اخلاص جناب آقای سیدرضا مؤید رحمة‌الله علیه را به فرزندان و خاندان گرامی ایشان و به جامعه ادبی خراسان تسلیت عرض می‌کنم...

صفحه ۲

در «شرق» امروز می‌خوانید: هشدار قرمز به شهروندان اروپایی در ایران، دودی در چشم برجام، خوش‌بینی محتاطانه به ایتالیای ملونی و **یادداشت‌هایی از زهرا نژادبهرام**، ناصر ذاکری

واکاوی موقعیت اجتماعی خدمات شهری از شمال تا جنوب شهر امکانی برای کاهش گسست طبقاتی یا خدمتی برای سرمایه داران؟

تهران شهر فاصله‌ها

گزارش تیریک را در صفحه ۶ بخوانید

گفت‌وگو با آنی ارنو، برنده نوبل ادبیات در مورد خاطراتش و دلیل دفاع اواز جنبش «من هم»

تاریخ جمعی

یادداشت روزنامه‌نگاران

آقایان مسئول!

مهسا تمام شد، به کارتان برسید

محمد مهرجری

۱- این حرف که گشت ارشاد و مهسا امینی بهانه‌ای برای ناآرامی‌های اخیر بود، حرف درستی است . در تظاهرات و شعارهای آخرین شب‌ها، دیگر نام مهسا امینی کم شد و حرف‌های دیگری به میان آمد که ربطی به او نداشت. این نکته هم که دشمن روی این موضوع سرمایه‌گذاری کرد و منفعتش را برد، حرف درستی است.
۲- اکنون که فضا با آرامش نسبی روبه‌رو شده، چه باید کرد؟ بعد از وقایع سال ۱۳۷۱ مشهد، ۱۳۷۴ اسلام‌شهر، کوی دانشگاه در سال ۱۳۷۸، اتفاقات سی‌وزار در سال ۱۳۸۲ بر سر تأسیس یک استان تازه، حوادث انتخابات ۱۳۸۸، غائله مؤسسات مالی و اعتباری در سال ۱۳۹۶، اتفاقات پرخشونت ۱۳۹۸ به‌دنبال افزایش قیمت بنزین، تجمعات متعدد معلمان، بازنشستگان و کارمندان در نیمه دوم سال ۱۴۰۰، کدام راهبر در پیش‌روی مسئولان قرار داد؟ همین‌که اوضاع آرام شد و خشم‌ها فروکش کرد، مسئولان به خواب رفته و تصور کردند که «شهر در امن و امان است».

۳- ویژگی رخدادهای اواخر شهریور و اوایل مهر امسال، پرتنگ‌بودن حضور نوجوانان و جوانان کم‌سن‌وسال بود. این افراد ۸۸ و ناآرامی‌های سال‌های پیش از آن را تجربه نکرده‌اند و به احتمال زیاد در ۹۶ و ۹۸ نیز در تجمعات اعتراضی حضور نداشتند؛ بنابراین نسخه‌هایی که قبلا برای پیشینان پیچیده شده برای امروزی‌ها کاربرد ندارد.

۴- اینکه دائما تبلیغ کنیم که اینها جوان و احساساتی‌اند مگر موردانکارشان است؟ یا اگر گفته شود آنها دنبال خواسته‌های خلاف شرع هستند، مگر از طرف آنها رد می‌شود؟ اتفاقا این حرف‌ها ممکن است دقیقا همان چیزهایی باشند که آنها می‌پسندند و بعید نیست خودشان را به خاطر همین ویژگی‌ها قهرمان بدانند!

ادامه در صفحه ۵

برادر گرامی جناب آقای حسین مرعشی

غم درگذشت خواهران گرامی جناب عالی که

با فاصله‌کوتاهی به‌دیار باقی شتافتند بسیار

سنگین است. ضمن تسلیت برای این مصیبت

از خداوند سبحان برای شما و سایر بازماندگان

آرزوی صبر و برای آن دو مرحومه

رحمت واسعه الهی آرزومندیم.

مهدی رحمانیان، شهاب‌الدین طباطبایی

و سینا رحیم‌پور

استان‌های درگیر بحران آب، رکورددار تولید محصولات کشاورزی آب‌بر شدند

جنگ با آب

۴

اعتراضات در تهران

و چند شهر دیگر

۳

پیدا و پنهان بازداشته‌های فوتبال

اتفاقات اخیر در فضای ایران باعث مطرح‌شدن بیش‌ازپیش بازیکنان فوتبال شده است. علی کریمی که بیش‌ازاین در زمین فوتبال افتخارات زیادی کسب کرده، در اتفاقات اخیر نامش به خاطر واکنش به مسائل اجتماعی بیش از گذشته مطرح شده است. موافقان او را در زمره دلسوزان ایران قرار داده ولی مخالفانش می‌گویند مسیر اشتباهی را انتخاب کرده و خواستار تعقیب قضائی او شده‌اند. عجیب آنکه همین دسته از او به‌عنوان یک لیدر نام می‌برند و می‌گویند سهمش از یک بازیکن سابق یا اسطوره فوتبال ایران بیشتر شده است. علی کریمی فعلا ایران نیست و مشخص نیست در بازگشت احتمالی‌اش به کشور چه سرنوشتی در انتظارش باشد. در سوی دیگر، به غیر از علی کریمی، آنهایی که در فضای مجازی از کاپیتان سابق پرسپولیس و تیم ملی هم حمایت کرده‌اند، زیر ذره‌بین رفته و مورد پیگرد قرار گرفته‌اند. حسین ماهینی، کاپیتان سابق پرسپولیس، یکی از همین چهره‌هاست. اگرچه با مرور نوشته‌های او در فضای مجازی دعوت به اغتشاشی دیده نمی‌شود؛ ولی او با چنین اتهامی بازداشت‌شد و پس از چند روز خبر رسید که آزاد شده است. ماهینی تنها بازیکن فوتبال ایران است که به طور رسمی خبر بازداشت و آزادی‌اش منتشر شده؛ هرچند هنوز هیچ مقام و مسئولی که سمت رسمی داشته باشد، درباره دلایل بازداشت حسین ماهینی اظهارنظری نکرده است.

این گزارش را در صفحه ۹ بخوانید

در گفت‌وگویی «شرق» با عماد افروغ واکاوی شد

تحلیل اجتماعی اعتراض‌های اخیر

● چرا این قدر امتیاز و این قدر رانت وجود دارد؟ اعتراض‌ها تحریک بیرونی دارند اما جنبه ساختاری و اعتراض به تبعیض‌ها را نمی‌شود نادیده گرفت

● کشوری که تاوان استقلال را می‌دهد، به حد کافی مشکل دارد

چرا مدام مشکل بر مشکلات خودش اضافه کند؟

● عکس: سهند تاقی، شرق

سامان موحدی‌راد: اعتراضات خیابانی سال ۱۴۰۱ در ایران وارد هفته سوم خود شده است. دامنه اعتراضات گروه‌های مختلفی را درگیر کرده است. بعد از یک هفته پر از التهاب، اعتراض و بازداشته‌های دانشگاه‌ها حالا اعتراضات به مدارس کشیده شده است. سردار حسین اشتری، فرمانده کل انتظامی در آخرین روزهای هفته‌ای گذشته، در یک برنامه تلویزیونی از خانواده‌ها خواست تا مانع از تعطیلی کلاس‌ها و حضور دانش‌آموزان در تجمعات شوند. وضعیت دسترسی به اینترنت و شبکه‌های اجتماعی مانند دو هفته گذشته نامناسب و برهم‌شفت است و چنان‌که مسئولان گفته‌اند شرایط دسترسی‌ها تنها در صورت پایان اعتراضات و آرام‌شدن وضعیت بهبود می‌یابد؛ ما سؤال اینجاست که پایان اعتراضات کجاست؟ چه کسی باید اقدام کند یا چه کاری باید برای خاتمه اعتراضات انجام شود؟ اساسا پایانی می‌توان برای آن متصور بود و آیا بازیگران حاضر در این میدان برای پایان آن تلاش می‌کنند یا خیر؟ بررسی اعتراضات اخیر و همچنین شرایط پیش‌رو برای این اعتراضات و سرانجام آن، موضوعی بود که درباره آن با دکتر عماد افروغ گفت‌وگو کردیم.

این گزارش را در صفحه ۸ بخوانید

یادداشت

ضرورت اتخاذ تصمیم جامع و دقیق

احسان هوشمند

در بیست روز گذشته و پس از درگذشت خاتم مهسا امینی بخش درخور توجهی از مناطق شهری در گوشه و کنار کشور شاهد اعتراضات دامنه‌داری بود که هزینه‌های انسانی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی زیادی بر جای گذاشت. به‌همین‌دلیل این پدیده از ابعاد مختلفی نیازمند تأمل و بررسی‌های چندوجهی و جمعی است. یکی از وظایف مراکز مطالعاتی و راهبردی و دانشگاهی در کشور بررسی علل و زمینه‌ها و پیامدهای رویدادهایی از این دست و ارائه نتایج به مسئولان ذی‌ربط است. چرا در بخش زیادی از شهرهای کشور اعتراضات خیابانی روی داد؟ شمار معترضان در مناطق مختلف چقدر برآورد می‌شود؟ چگونه می‌توان گروه‌های سنی و جنسی شرکت‌کننده در اعتراضات را دسته‌بندی کرد؟ آیا از نظر قشری، درآمدی، سطح سواد، بی‌کاری و اشتغال و نوع شغل، رویکرد‌های سیاسی یا مشخصات اعتقادی می‌توان معترضان را دسته‌بندی کرد؟ زمینه‌های بروز این اعتراضات چه بود؟ آیا می‌توان علت‌های مشخص و مشهودی را برای بروز این اعتراضات رتبه‌بندی و شناسایی کرد؟ اگر پاسخ آری است، مهم‌ترین علت‌های بروز اعتراضات اخیر را چگونه می‌توان دسته‌بندی کرد؟ چرا این اعتراضات به شکلی کم‌سابقه استمرار داشت؟ چه بخش‌هایی از مناطق شهری با اعتراضات مواجه بود؟ نیروها و احزاب و